

ZAMONAVIY TA'LIM SAMARADORLIGI VA INTERFAOL TA'LIM QOIDALARI.

A.N.Ziyaev

Qo'qon DPI BTM kafedrası dotsenti

Raxmatova Ra'noxon

BTM ta'lim yo'nalishi 04/22 guruh talabasi

Annotatsiya: *Maqolada ta'lim muassasalarida zamonaviy ta'limni amalga oshirishni tashkil qilishda darsning interfaol usullaridan foydalanishning xususiyatlari, interfaol metodlarni samarali qo'llashning bir necha qoidalari va ularning mohiyati bayon qilingan.*

Zamonaviy ta'lim samaradorligi o'qitishning interfaol metodlarini bilish va to'g'ri qo'llay olishga bog'liq. O'qitishning interfaol metodlari o'quvchilarning g'oyatda katta ta'limiy salohiyatini faollashtirish va foydalanishga, o'quv jarayoniga ijodiy elementlarini kiritish va ijodiy faoliyat yurituvchi tizimlarga xos xususiyatlaridan foydalanishga imkon beradi. Mazkur maqolaning tadqiqot maqsadi o'qitishning interfaol metodlarining didaktik imkoniyatlarini ochib berish barobarida ularni qo'llashdagi qoidalar hamda namunalar keltirish orqali amaliy jihatlarini ko'rsatish hamda ta'lim oluvchilarning mustaqil ishlashlarini yo'lga qo'yishdagi interfaol metodlar afzalligini tadqiq qilishdan iborat.

O'qitish jarayonida interfaol metodlarni samarali qo'llash bir necha qoidalarga asoslanadi. Ya'ni:

Birinchi qoida: ishga barcha o'quvchilar u yoki bu darajada jalb qilinishi kerak.

Ikkinchi qoida: ishtirokchilarning ruhiy tayyorgarligi haqida qayg'urish zarur.

Uchinchi qoida: Interfaol metodlar qo'llanilganda ta'lim jarayonida o'ttizdan ortiq bo'lmagan o'quvchilar ishtirok etishi kerak.

To'rtinchi qoida: interfaol metodlar bilan ishlash dastlab auditoriyani tayyorlashga e'tibor qaratish zarur. Har bir o'quvchi mashg'ulotni olib boruvchiga nisbatan yarim burilishda o'tirishi va kichik guruhda muloqat qilish imkoniyatiga ega bo'lishi uchun stollarni "archa", yarim doira shaklida joylashtirish maqsadga muvofiqdir. Ijodiy ish uchun zarur materiallar oldindan tayyorlansa, yanada yaxshi bo'ladi.

Beshinchi qoida: tadbirlar va reglament (belgilangan vaqt) masalalariga e'tibor bilan qarash. Bunda topshiriq ustida ishlash, belgilangan vaqtni aniqlab olish.

Oltinchi qoida: mashg'ulot ishtirokchilari kichik guruhlarga bo'linadi. Dastavval guruhlarni ixtiyorlik asosida shakllantirish maqsadga muvofiq.

Ba'zan guruhlarni shakllantirishda tasodifiy tanlov tamoyiliga tayanib ish ko'rish ham foydali sanaladi.

Ta'lim jarayonida interfaol metodlarni qo'llash o'quv materiallarining o'quvchilar tomonidan puxta o'zlashtirilishini ta'minlaydi. Bugungi kunda ta'lim amaliyotida 600 ga yaqin interfaol metodlar qo'llanilmoqda.

Ta'lim oluvchi markazda bo'lgan yondoshuvning foydali jihatlari quyidagilarda namoyon bo'ladi:

- ta'lim samarasi yuqoriroq bo'lgan o'qish-o'rganish;
- ta'lim oluvchining yuqori darajada rag'batlantirilishi;
- ilgari orttirilgan bilimning ham e'tiborga olinishi;
- o'qish shiddatini ta'lim oluvchining ehtiyojiga muvofiqlashtirilishi;
- ta'lim oluvchining tashabbuskorligi va mas'uliyatining qo'llab-quvvatlanishi; amalda bajarish orqali o'rganilishi; ikki taraflama fikr-mulohazalarga sharoit yaratilishi.

Masalan, "Aqliy hujum" metodini qo'llashdagi asosiy qoidalar:

1. Bildirilgan fikr-g'oyalar muhokama qilinmaydi va baholanmaydi.
2. Bildirilgan har qanday fikr-g'oyalar, ular hatto to'g'ri bo'lmasa ham inobatga olinadi.
3. Har bir ta'lim oluvchi qatnashishi shart.

Xulosa shuki, interfaol metodlar turli murakkablikdagi o'quv materiallarini juftlikda, kichik guruhlar va katta guruhda o'quvchilar tomonidan birgalikda, o'zaro o'zlashtirish hamda mustaqil ishlash, o'rganish, fikrlash imkonini beradi. Bu esa o'quvchilarning bilish imkoniyatlarini oshiradi va ijodiy va kerativ qobiliyatlarini rivojlantiradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Ziyayev, A. N. "PRIMARY EDUCATION AND AESTHETIC SENSE TRAINING." INTERNATIONAL JOURNAL OF RESEARCH IN COMMERCE, IT, ENGINEERING AND SOCIAL SCIENCES ISSN: 2349-7793 Impact Factor: 6.876 16.06 (2022): 62-64.

2. Ziyayev, A. N. "PRIMARY EDUCATION AND AESTHETIC SENSE TRAINING." INTERNATIONAL JOURNAL OF RESEARCH IN COMMERCE, IT, ENGINEERING AND SOCIAL SCIENCES ISSN: 2349-7793 Impact Factor: 6.876 16.06 (2022): 62-64.

3. Ziyayev, A. N. "PEDAGOGICAL ASPECTS OF THE USE OF EDUCATIONAL VALUES IN THE SPIRITUAL DEVELOPMENT OF STUDENTS." INTERNATIONAL JOURNAL OF RESEARCH IN COMMERCE, IT, ENGINEERING AND SOCIAL SCIENCES ISSN: 2349-7793 Impact Factor: 6.876 16.06 (2022): 86-88.

4.Ziyaev, Adxam Nisolmuxammatovich. "PRAVILA ISPOL'ZOVANIYa INTERAKTIVNYX METODOV OBUChENIYa." Conferencea (2023): 143-148.